

Despre viața viitoare, despre cinstirea sfinților și a icoanelor

**Lucrare tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului
TEOFAN
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei**

Mitropolia Moldovei și Bucovinei
DOXOLOGIA
Iași, 2009

Redactor: Pr. Cezar Țăbâră
Corector: Lia Gociu
Tehnoredactor: Daniela Ungureanu
Design: Ana Maria Chiribuță

Editura Doxologia, Cuza-Vodă 51, 700038, IASI
Tel.: (0232)216693; (0232)218324; Fax: (0232)216694
www.doxologia.ro, E-mail: editura@doxologia.ro
Tiparul executat la Tipografia Doxologia

ISBN 978-606-92105-8-1
© DOXOLOGIA

Întrebări și răspunsuri despre viața viitoare, despre cinstirea sfinților și a icoanelor

În ce articole din Simbolul Credinței se vorbește despre viața viitoare?

În articolele al XI-lea și al XII-lea.

Care sunt aceste articole?

Aceste articole sunt:

„Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie”.

Ce ne învață aceste două articole?

Ne vorbesc despre ținta ultimă la care vom ajunge, după viața noastră pământească din sânul Bisericii. Ținta aceasta este viața fericită și nesfârșită ce va urma după „veacul” pământesc și după învierea morților.

Dacă oamenii vor învia cândva, de ce mai mor? Pare drept să moară cei păcătoși, pentru că firea lor este robită de păcat, dar de ce să moară cei ce trăiesc în sânul Bisericii, curățindu-se de păcate prin harul Sfintelor Taine și prin împlinirea poruncilor dumnezeiești?

Moartea a rămas, și pentru cei drepti, ca o lege de obște a tuturor oamenilor ce viețuiesc pe pământ (Rom. 5,12; Evr. 9,27). A rămas chiar și pentru cei ajunși la o cât mai deplină curățire de păcate, pentru că trupul lor poartă slăbiciunile intrate în el, de pe urma păcatului strămoșesc. Și trupul acesta slab trebuie să moară cum a murit trupul lui Hristos, ca oamenii să-l primească, odată, cu totul schimbat, eliberat de toate slăbiciunile și

trebuințele, ca să nu mai stânjenească fericirea desăvârșită a omului, din viața viitoare. Sfântul Apostol Pavel zice: „Nebun ce ești! Tu ce semeni nu dă viață, de nu va muri” (I Cor. 15,36). Deci moartea celui drept nu mai e o pedeapsă pentru păcat, ci o trecere a lui spre o viață mai desăvârșită. Prin moarte, firea omească scapă de ultima slăbiciune intrată în ea de pe urma păcatului. Aceasta însă numai pentru că omul se ridică, prin credință și prin iubirea lui Hristos, mai presus de moarte încă din viață, nemaitemându-se de ea, și așteptând-o ca pe un prilej de a se apropia și mai deplin de Hristos. Precum se eliberează de celelalte slăbiciuni, stăpânindu-le cu voință întărită de harul Sfântului Duh, așa se va elibera de moarte răbdând-o fără teamă, prin aceeași întărire a Sfântului Duh. Așa face cel drept. Sfântul Apostol Pavel spune că el dorește a fi cu Hristos, deși, pentru folosul oamenilor, ar fi mai bine să mai trăiască (Filip. 1,23-24; II Cor. 3,6-8).

Îndată după moarte și încă mai înainte de învierea trupurilor, sufletele celor credincioși și curățiți de păcate se duc la viața fericită. Dar ce se întâmplă cu sufletele celor care mor în necredință și păcate?

Sufletele celor necredincioși sunt îndată osândite. Aceasta ne-o spune Însuși Mântuitorul Iisus Hristos prin pilda despre bogatul nemilostiv și săracul Lazăr. Despre sărac se spune că a murit și a fost dus de îngeri în sânul lui Avraam, în timp ce bogatul a fost dus în iad (Luca 16,22-23).

Ce se întâmplă cu sufletele după moarte și mai înainte de învierea trupurilor și de judecata cea de obște?

Primul lucru ce se întâmplă fiecărui suflet, îndată după moarte, este o judecată. Această judecată, care se face cu fiecare suflet în parte, se numește judecata particulară și ea se deosebește de judecata cea de obște sau universală, care se va face cu toți

oamenii, în același timp, la sfârșitul lumii, după învierea trupurilor. Prin această judecată particulară se cercetează starea în care iese omul din viața pământească; și dacă această stare este bună, sufletul este dus de îngeri la fericire, iar dacă este rea, este luat de duhurile cele rele și dus la chinuri. Fericirea la care sunt duși cei găsiți vrednici se numește „sânul lui Avraam” (Luca 16,22) sau „rai” (Luca 23,43), iar chinurile la care sunt supuși necredincioșii și păcătoșii poartă numele de „iad” (Luca 16,22). Că această judecată și trimitere a sufletelor la rai sau la iad are loc îndată după moarte, vedem și din cuvântul Mântuitorului către tâlharul de pe cruce: „Astăzi vei fi împreună cu Mine în rai” (Luca 23,43), sau din cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Rânduit este oamenilor odată să moară, iar după aceea să fie judecata” (Evr. 9,27), ca și din locurile unde se spune că este cuprins de dorința de a muri, pentru a petrece cu Domnul (II Cor. 5,6-8; Filip. 1,21). Dintre vechii scriitori bisericești, care vorbesc despre judecata particulară, deosebită de cea de obște, amintim pe Tertulian, care zice: „Sufletul (păcătosului după moarte) cel dintâi trebuie să încerce judecata lui Dumnezeu, ca unul ce a fost pricinitorul tuturor celor ce le-a făcut, dar el trebuie să aștepte și trupul său, ca să primească răsplata și pentru ceea ce a făcut cu ajutorul trupului, care s-a supus poruncilor lui”¹.

Cine este judecătorul la această judecată particulară a sufletelor și cum se face ea?

Judecata particulară o face Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Care va face și judecata cea de obște. „Că Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului” (Ioan 5,22). Dar Mântuitorul Se servește la această judecată, pe de o parte, de conștiința omului, pe de alta, de Sfinții Îngeri și de duhurile rele.

¹ Silvestru de Canev, *Dogmatica*, vol. V, p. 94.

De ce și cum Se folosește Mântuitorul de conștiința omului la judecata particulară?

De conștiința omului Se folosește ca să nu poată spune omul că a fost judecat pe nedrept. Însăși conștiința lui îl va osândi, atunci, pe omul păcătos și tot ea îi va da pace și liniște, dacă nu se găsește în el nimic de osândit. Conștiința este judecătorul omului și în timpul vieții pământești. Dar în timpul morții și mai ales după moarte, ea va fi luminată în chip deosebit de Dumnezeu, ca să-și poată câștiga și spori toate forțele sale de pătrundere și de judecată nemincinoasă a omului: „Fiecare, în vremea morții, își cunoaște păcatele lui”².

Osândirea din partea conștiinței va produce sufletului o spaimă grozavă, iar neosândirea din partea ei, o mare liniște și îndrăzneală. Un scriitor din Filocalie, Teognost, spune: „Luptă-te să ieși arvuna mântuirii în chip ascuns, înlăuntrul inimii tale, ca o siguranță neîndoielnică, pentru a nu afla, în vremea ieșirii, tulburare și spaimă neașteptată. Și atunci ai luat-o, când nu mai ai inima osândindu-te pentru lipsuri și conștiința înțepându-te pentru supărări... și când primești cu bucurie și cu inima pregătită moartea cea înfricoșată de care fug cei mulți”³.

De ce și cum Se folosește Mântuitorul de sfinții îngeri și de diavoli la judecata particulară?

De sfinții îngeri Se folosește Mântuitorul din milostivire față de noi, pentru că atunci ei se străduiesc să ne apere, mărturisind toate gândurile, cuvintele și faptele noastre, din care poate multe ne sunt nouă ascunse sau uitate. Prin aceasta, ei ne dau mult curaj. Iar pe diavoli îi admite, pentru că vrea ca judecata ce se face cu noi să fie desăvârșit dreaptă, luând toate în considerare,

² *Mărturisirea ortodoxă* I,61.

³ „Despre făptuire, contemplație și preotie”, cap. 33, *Filocalia*, vol. IV, pp. 260-261.